

УДК 658(477)

## РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Дикань В.Л., д.е.н., професор (УкрДАЗТ)*

*В статті визнано, що основними трендами світової трансформації являються процеси глобалізації та інтеграції, за яких головними гравцями світової економіки виступають транснаціональні корпорації. Досліджено основні складові моделі конкурентоспроможності ТНК та визнано, що протистояти їх економічній могутності зможе лише сильна країна, в тому числі й Україна. Встановлено, що найбільше багатство України – це потенціал її промислових підприємств, який заснований на інтелектуальному потенціалі конструкторських бюро. Це дозволило запропонувати концепцію р*

*озвитку промислового потенціалу українських підприємств, яка базується на створенні міжгалузевих інтегрованих структур та передбачає консолідацію зусиль таких основних складових наявного економічного потенціалу України, як науково-виробничих підприємств промисловості та інфраструктурних підприємств, що заклало б основу для створення інноваційно-технологічного середовища в країні.*

**Ключові слова:** промислові підприємства, розвиток, потенціал, транснаціональні корпорації, концепція.

## РАЗВИТИЕ ПРОМЫШЛЕННОГО ПОТЕНЦИАЛА УКРАИНСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ

*Дикань В.Л., д.э.н., профессор (УкрГАЗТ)*

*В статье признано, что основными трендами мировой трансформации являются процессы глобализации и интеграции, при которых главными игроками мировой экономики выступают транснациональные корпорации. Исследованы основные составляющие модели конкурентоспособности ТНК и признано, что противостоят их экономической мощи сможет только сильная страна, в том числе и Украины. Установлено, что наибольшее богатство Украины - это потенциал ее промышленных предприятий, который основан на интеллектуальном потенциале конструкторских бюро. Это позволило предложить концепцию развития промышленного потенциала украинских предприятий, которая основанная на создании межотраслевых интегрированных структур и предусматривает консолидацию усилий таких основных составляющих имеющегося экономического потенциала Украины, как научно-производственных предприятий промышленности и инфраструктурных предприятий, что заложило бы основу для создания инновационно-технологической среды в стране.*

**Ключевые слова:** промышленные предприятия, развитие, потенциал, транснациональные корпорации, концепция.

## DEVELOPMENT OF UKRAINIAN INDUSTRIAL BUILDING COMPANIES

*Dykan V.L., Doctor of Economic Sciences, professor (UkrSA of RT)*

*The paper found that the main trends are transforming the global processes of globalization and integration, in which the main players in the global economy are the multinational corporations. The basic components of the model and the competitiveness of MNCs recognized as the basis of their economic leadership are the global value chain, which are based on a combination of domestic production and outsourcing, unique knowledge and know-how intensive use of modern information and communication technologies. It is recognized that confront their economic power can only strong country, including Ukraine. Established that the greatest wealth of Ukraine - is its potential for industrial enterprises, which is based on the intellectual potential of design offices and capable of such strategic importance for world market production areas like space technology, aircraft, high-tech engineering. It is possible to propose the concept of development of industrial potential of Ukrainian enterprises, which is based on the creation of inter-sectoral integrated structures and provides for the consolidation of efforts of the major components of the existing economic potential of Ukraine as a scientific and industrial enterprises of industry and infrastructure companies that have laid the foundation for the creation of innovative and technological environment country.*

**Keywords:** industrial enterprises, development, potential, multinationals, concept.

**Актуальність теми дослідження.** господарств, їх економічних і політичних Наприкінці ХХ – початку ХХІ століття світова взаємовідносин ознаменувалась формуванням економіка як сукупність національних якісно нових ознак, за яких найважливішою

формою і одночасно новим етапом розвитку інтернаціоналізації господарського життя стали процеси глобалізації. Такі процеси глобалізації та інтеграції заклали основні тренди світової трансформації за яких світ вступив в нову реальність – реальність жити й розвиватись в унісон.

В результаті такого тотального впливу глобалізації змінилася специфіка розвитку світу. Глобальне суспільство, глобальна економіка, глобальна політика, глобальна конкуренція та глобальне інформаційне середовище стали сучасними закономірностями розвитку, а знання перетворилися на головний елемент суспільного багатства.

Кардинальних змін зазнали й функції та роль держави, на зміну якій прийшла глобальна держава в особі транснаціональних корпорацій. Сьогодні зі 100 найбільших економік світу, 52 – транснаціональні корпорації, які контролюють до половини світового обсягу промислового виробництва, 70% зовнішньої торгівлі та володіють 4/5 кількістю патентів та ліцензій на техніку, технології і ноу-хау [1].

Фактично світ опинився на порозі нового перерозподілу, але не військово-політичного, а економічного, де головними гравцями є уже не держави і навіть не блоки країн, а провідні транснаціональні корпорації найбільших промислово розвинених країн, які встановлюють закони конкуренції та задають темпи науково-технічного прогресу.

Українська ж економіка, на жаль, на сьогодні залишається далеко позаду від тенденцій розвитку світового економічного простору, відіграючи й надалі роль сировинного придатку та виступаючи ринком збуту імпортованої продукції, що стало результатом свідомої відмови від раніше завойованої позиції промислового лідера. Адже промислова політика України, яка сформувалася в епоху індустріалізації, коли техніко-технологічні засоби розглядалися в якості основного інструменту вирішення найважливіших соціально-політичних задач, на сьогоднішній день виявилася не ефективною. Відмова від підтримки потужного виробничого потенціалу призвела до того, що більшість українських підприємств не тільки не спроможна конкурувати в сильним транснаціональним капіталом, але й технологічно не готова адекватно реагувати на виклики інформаційно-інноваційного суспільства.

Все це вимагає пошуку ефективних форм, механізмів та засобів відродження виробничого потенціалу українських підприємств, які б сприяли створенню нових зразків високотехнологічної продукції, нарощенню інтелектуального капіталу, оновленню техніко-технологічної бази вітчизняних виробництв та

оптимізації використання виробничих потужностей в промисловості.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблема розвитку потенціалу українських підприємств та забезпечення конкурентоспроможності сектору промислового виробництва України – найактуальніше питання сьогодення. Політики, вчені, економісти пропонують різні заходи, які спрямовані на «реанімацію» втраченого промислового потенціалу та пов'язані як з оновленням техніко-технологічної бази виробництв, так і з формуванням ефективної системи фінансового забезпечення промислового комплексу країни. Серед науковців, що обіймаються проблемами відродження потенціалу української промисловості, можна виділити Геєця В.М., Дубницького В.І., Жаліла Я.А., Кіндзерського Ю.В., Микитенка В.В., Покришко Д.С., Паршина О. А. та Якубовського М.М. [2-6]. Попри це, питання відновлення виробничих потужностей українських підприємств й досі залишається найбільш актуальною проблемою економіки України. Саме тому, метою статті є розробка концепції розвитку промислового потенціалу підприємств України на основі формування міжгалузевих інтегрованих структур.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Виступаючи основним структурним елементом економіки більшості розвинутих країн, провідною силою їх розвитку та підвищення ефективності функціонування, сучасні ТНК представляють собою крупні об'єднання, що використовують в своїй господарській діяльності міжнародний підхід та передбачають формування й розвиток міжнародного виробничо-збутового, торгівельного та фінансового комплексу з єдиним центром прийняття управлінських рішень в країні базування і філіалами, представництва, дочірніми компаніями в інших країнах.

Сьогодні в усьому світі нараховується понад 40 тис. материнських ТНК, які контролюють понад 250 тис. дочірніх компаній та виробляють близько 30% світового ВВП. Ринкова капіталізація окремих ТНК перевищує 500 млрд. дол., а щорічні обсяги продажів складають 150-200 млрд. дол. Щороку чистий прибуток кожної з 500 найкрупніших транснаціональних корпорацій практично дорівнює річному бюджету України, а обсяги виробництва й взагалі не підлягають порівнянню з обсяги виробництва нашою країною. Так, 500 найпотужніших транснаціональних корпорацій реалізують 80% усієї електроніки та хімічної промисловості, 96% продукції фармацевтики та 76% продукції машинобудування. Зрозуміло, що масштаби

виробництва української промисловості за таких тенденцій порівнювальні виключно з масштабами діяльності окремої дочірньої компанії однієї ТНК[7].

В чому ж криється секрет успішності та могутності таких транснаціональних корпорацій, які на рівні з промислово-розвинутими країнами активно реалізують себе в політиці, економіці, в фінансово-інвестиційній, інформаційній, науково-технічній, технологічній, військовій та екологічній сферах суспільного життя?

Секретів економічної стійкості та промислової могутності ТНК декілька і криються вони у здатності забезпечити ефективне використання оптимально поєднаних ресурсних, технологічних, інноваційних та глобальних конкурентних переваг. Зокрема, в основі конкурентоспроможності транснаціональних корпорацій знаходяться:

1. Інвестиції в розвиток персоналу та зростання рівня інтелектуального потенціалу працівників. Для більшості ТНК нарощення та використання знань і навичок працівників розглядається в якості найважливіших конкурентних переваг. Для них інвестиції в

розвиток персоналу перетворюються на інвестиції у власну конкурентоспроможність. Так, компанія IBM щорічно витрачає на перепідготовку персоналу більше 1 млрд. дол., за рахунок яких близько 135 тис. її співробітників проходять перекваліфікацію та удосконалюють свої знання через різного роду дистанційні програми навчання. Діють в IBM й різноманітні інтерактивні Інтернет- програми навчання та програми – тренінги, що моделюють поведінку менеджерів в складних альтернативних ситуаціях [8].

2. Величезний інноваційний потенціал сфери науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт. Нововведення та здатність їх впроваджувати стали важливою умовою конкурентоспроможності більшості ТНК. Щорічно ці компанії вкладають величезні обсяги інвестицій в інноваційну діяльність (див. табл. 1). Лише у 2012 році обсяг інвестицій у НДДКР найбільших ТНК склав 538,8 млрд. євро, що значно перевищують обсяги фінансування науково-дослідної сфери бюджетами окремих країн [9].

*Таблиця 1*

*Обсяги інвестицій високотехнологічних ТНК у сферу науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт у 2012 році, млн. євро [9]*

<i>Рейтинг</i>	<i>Назва компанії</i>	<i>Країна</i>	<i>Індустріальний сектор</i>	<i>Обсяг інвестицій в НДДКР</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1	VOLKSWAGEN	Німеччина	Автомобілебудування та запчастини	9515,0
2	SAMSUNG ELECTRONICS	Південна Корея	Електронна та Електротехніка	8344,7
3	MICROSOFT	США	Програмне забезпечення та комп'ютерні послуги	7890,7
4	INTEL	США	Технологічне обладнання та техніка	7691,4
5	TOYOTA MOTOR	Японія	Автомобілебудування та запчастини	7070,9
6	ROCHE	Швейцарія	Фармацевтика та біотехнології	7007,8
7	NOVARTIS	Швейцарія	Фармацевтика та біотехнології	6922,8
8	MERCK US	США	Фармацевтика та біотехнології	5995,9
9	JOHNSON & JOHNSON	США	Фармацевтика та біотехнології	5809,5
10	PFIZER	США	Фармацевтика та біотехнології	5740,5
11	DAIMLER	Німеччина	Автомобілебудування та запчастини	5639,0
12	GENERAL MOTORS	США	Автомобілебудування та запчастини	5584,4
13	GOOGLE	США	Програмне забезпечення та комп'ютерні послуги	4997,0
14	ROBERT BOSCH	Німеччина	Автомобілебудування та запчастини	4924,0
15	SANOFI-AVENTIS	Франція	Фармацевтика та біотехнології	4909,0

3. Міжфірмова кооперація в сфері науки і технологій шляхом створення стратегічних альянсів та поглиблення співпраці з університетами і дослідними центрами. Більша частина стратегічних альянсів ТНК припадає на інноваційну діяльність. Зростаюча кількість компаній у різних країнах співпрацюють у розробці та розвитку нових продуктів чи технологій. Компанії об'єднують свої ресурси, розподіляють витрати високої вартості проєктів чи об'єднують людські та технологічні ресурси для впровадження інновацій. Прикладами таких стратегічних альянсів є альянс з обміну інформацією та науковцями між компаніями Philips та Siemens; розвиток певних напрямів НДДКР – стратегічний альянс між Tanabe та Glaxo; розробка певної частини продукції – стратегічний альянс ТНК між Philips та Du Pont Optical [10].

4. Володіння стійкими ланцюгами постачань. Значну частину своїх конкурентних переваг ТНК забезпечують завдяки налагодженню тісних взаємовідносин з постачальниками, ефективній організації логістики та післяпродажного обслуговування. Для них логістика пов'язана не тільки з управлінням товарно-матеріальними запасами, а розглядається в якості частини процесу управління ланцюгами постачань, що представляє собою планування, реалізацію та контроль за ефективністю потоку запасів і готової продукції, сервісу і супутньої їм інформації [11]. В основі промислової могутності більшості транснаціональних корпорацій знаходяться потужні логістичні системи, які завдяки ефективній організації постачань та швидкій реакції на зміну попиту, сприяють скороченню тривалості виробничого циклу, підвищенню гнучкості планування, а відповідно й зниженню рівня логістичних витрат з управління запасами. Так, в основі системи планування і управління виробництвом японської корпорації Toyota Motor знаходиться розроблена ними мікрологістична система KANBAN, головна ідея якої полягає в організації безперервного виробничого потоку, що здатний швидко адаптуватися відповідно до змін попиту й практично не вимагає утримання страхових запасів.

5. Аутсорсинг як один із способів скорочення витрат та концентрації зусиль на ключових компетенціях і перспективних напрямках діяльності. За рахунок передачі частини функцій ТНК, які раніше відносилися до внутрішньої діяльності компанії, сторонній організації могутні корпорації отримують можливість забезпечити високу гнучкість виробництва, підвищення продуктивності праці,

зниження витрат виробництва та скорочення часу виконання робіт. Сьогодні для підвищення власної конкурентоспроможності ТНК широко застосовують виробничий аутсорсинг, аутсорсинг інформаційних технологій, інноваційний аутсорсинг та аутсорсинг бізнес-процесів.

6. Сучасні інформаційні та мережеві технології. Діяльність більшості ТНК базується на широкому використанні інформаційних технологій, які створюють можливості для швидкого та якісного виконання всіх процесів виробництва, управління, обліку та контролю в режимі реального часу.

7. Нові маркетингові та управлінські технології. Основний акцент в умовах жорсткої конкуренції міжнародні корпорації ставлять на реалізацію клієнтоорієнтованого підходу шляхом концентрації всіх зусиль на збереженні та задоволенні потреб уже існуючих клієнтів. Для більшості з них головним стало не розширення долі ринку, а завоювання лояльності споживачів, що забезпечується за рахунок організації нових методів просування товарів і стандартизації споживчих переваг.

8. Організація вертикально та горизонтально інтегрованих структури.

Отже, з впевненістю можна говорити, що існуюча модель конкурентоспроможності міжнародних ТНК побудована на створенні глобальних ланцюгів доданої вартості, заснованих на поєднанні власного виробництва і аутсорсингу, унікальних знань і ноу-хау, інтенсивному використанні сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій. Інновації та знання, унікальний інтелектуальний капітал та організаційна культура складають основу технологічного лідерства таких міжнародних корпорацій. Зрозуміло, що протистояти економічній могутності міжнародних транснаціональних корпорацій може лише економічно сильна і успішна країна.

Нею може стати й Україна, яка ще має потенціал бути потужним економічним гравцем в світі. Адже родюча земля, працелюбні люди, науковий та технічний потенціал, творча натура – це лише незначний перелік багатств української держави. А найбільше багатство України – це потенціал її промислових підприємств, який здатний розвивати такі стратегічно важливі для світового ринку напрямки виробництва, як космічні технології, літакобудування, високотехнологічне машинобудування.

Мова йде про вже колишні промислові гіганти України, такі як ВАТ «Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе», ДП «Завод ім. В.О. Малишева», Херсонський суднобудівний завод, Полтавський

турбомеханічний завод, ПАТ «Харківський машинобудівний завод «ФЕД»». Ізюмський приладобудівний завод, Харківський електромеханічний завод, які склали фундамент науково-промислового спадку СРСР. Як засвідчує статистика, в першій половині 80-х років тільки з конвеєрів харківських промислових підприємств сходило 15% тракторів, що виготовляли в Союзі, 20% електромашин, 60% дизелів для магістральних тепловозів, 33% парових турбін, 100% турбін для атомних електростанцій [12]. Їх могутність саме за тих часів базувалася на висококваліфікованому інтелектуальному потенціалі та величезних інвестиціях в науково-

дослідну сферу, що дозволяло не тільки випереджати за обсягами випуску продукції розвинуті країни світу, але забезпечувати постійне вдосконалення власних технологій виробництв.

Однак, багато чого втрачено вже з тих часів (див. табл. 2). А, в першу чергу, зруйновано стійку систему виробничо-технологічної та наукової кооперації, за якої більшість українських підприємств мали стабільні ринки збуту власної продукції. Істотно скоротилися й обсяги наукових та науково-технічних робіт, в тому числі й НДДКР.

*Таблиця 2*

*Порівняння обсягів виробництва деяких промислових підприємств Харкова за часів СРСР та незалежної України [12]*

Назва підприємства	Потужність до 90-х років	Кількість робітників	Потужність станом на 2011 рік	Кількість робітників
Харківський авіаційний завод	60-70 літаків ТУ-134 в рік	12000	4 літака за останні 6 років	Близько 4500
ДП «Завод ім. В.О. Малишева»	До 12000 танків в рік	70000	24 БТР-4 за 2 роки	Близько 4000
Харківський тракторний завод	50000 тракторів в рік	30000	200-300 тракторів в рік	Близько 3000
Харківський електромеханічний завод	До 1200 електродвигунів в рік	5600	10 в рік	560
Харківський машинобудівний завод «ФЕД»	30000-200000 фотоапаратів в рік	невідомо	Не випускає	-
Харківський завод електроапаратури	2,5 млн. електрообробитв в рік	15000	Не випускає	Близько 2000

Зокрема, значно зменшилась кількість підприємств, що впроваджували інновації з 14,81% у 2000 році до 13,6% - у 2013 році. І як результат спостерігаємо скорочення питомої ваги інноваційної продукції в загальному обсязі промислової з 6,8% у 2000 році до 3,3% - у 2013 році [13].

Має місце й критичне зношення основних фондів, вимивання обігових активів до межі. Так, лише в машинобудуванні станом на 2013 рік рівень зносу основних фондів перетнув межу 70%.

Втрачено й стабільні ринки збуту промислової продукції та величезні вже колись обсяги її виробництва. Зокрема, Краматорський завод важкого верстатобудування, один з лідерів в Україні, ще у 90-і роки щорічно випускав сотні важких верстатів, поставляючи їх у 50 країн світу. Однак за останні десять років максимальний випуск був відзначений лише у 2003 році – 75 верстатів, а з 2004 року обсяги виробництва продукції щороку падають. Дефіцит власних оборотних коштів, відсутність платоспроможних

замовників, нерегулярне надходженням комплектуючих призвели до збитковості підприємства [14]. Однак, це не поодинокі випадки в промисловості України, для якої банкрутство та збитковість підприємств стали основною тенденцією економічної ситуації.

Однак, й залишилося з тих часів чимало. І, в першу чергу, це високий інтелектуальний потенціал, що дозволяє досягти чималих заслуг українським вченим й інженерам у ракетно- та авіабудуванні, кіберетиці, біофізиці та біохімії. Сьогодні в сфері НДДКР зайнято майже 250 тис. фахівців й залишаються Всесвітньо відомими такі наукові центри в Україні, як Інститут електроварювання ім. О.Є. Патона, Український фізико-технічний інститут, Інститут надтвердих матеріалів.

Залишилися й потужні конструкторські бюро, які ще й досі доводять результати високої науки до заводських цехів. Це і конструкторське бюро (КБ) О.К. Антонова, літаки якого вражають весь світ своїми технічними та конструктивними характеристиками. Це і КБ «Південмаш», яке

спеціалізується на розробці ракетно-космічної техніки та іншої наукомісткої продукції. Харківське машинобудівне КБ ім. В.О. Морозова, яке розробляє унікальні види озброєння, що користуються неабияким попитом в усьому світі.

Найвний в Україні і величезний транзитний потенціал, який дає змогу розвивати експорт транспортних послуг. Розвинута інфраструктура залізничного та водного транспорту, проходження через територію України Пан'європейських транспортних коридорів та коридору Європа-Кавказ-Азія (TRACEKA) робить нашу країну краєм безмежних перспектив та можливостей. А це означає, що Україна – це величезний ринок з потужним промисловим потенціалом та світлим економічним майбутнім, яке ще нам необхідно створити.

Яким же чином побудувати економічно сильну Україну? А, в першу чергу, необхідно розвивати те, що маємо.

В цьому аспекті найпотужнішим імпульсом для економічного розвитку України може стати політика формування стійких міжгалузевих інтегрованих структур, яка б передбачала консолідацію зусиль таких основних складових наявного економічного потенціалу країни, як науково-виробничих підприємств промисловості та інфраструктурних підприємств, що заклало б основу для створення інноваційно-технологічного середовища в країні.

В основі даної концепції розвитку потенціалу українських підприємств знаходиться концепція інтегрованої логістики, яка через систему стійких інформаційних зв'язків створить умови для поєднання таких наразі відокремлених ланок науково-дослідного та виробничо-комерційного циклів, як дослідження і розробка, виробництво, маркетинг і збут, а також сприятиме зміцненню взаємозв'язку конструкторсько-технологічної праці з промислових виробництвом, відповідно чином обумовлюючи підвищення інноваційної активності вітчизняних підприємств та розвиток високотехнологічного виробництва в Україні. Характерною ознакою таких міжгалузевих інтегрованих структур має стати консолідація організаційних, виробничих, інформаційних, технологічних, інноваційних можливостей науково-виробничих й інфраструктурних підприємств та інтелектуального потенціалу конструкторських бюро, що ґрунтується на використанні у власному виробництві передового світового досвіду у вигляді сучасних модулів, вузлів і агрегатів з метою створення високотехнологічної конкурентоспроможної продукції. Передбачається, що саме за рахунок налагодження інформаційних зв'язків, які

конструкторські бюро будуть використовувати для створення нової прогресивної промислової продукції та вдосконалення технічних характеристик існуючих зразків, буде завантажено виробничі потужності українських підприємств та забезпечено випереджальний розвиток інших галузей економіки країни.

Одним із проєктів, що сприятиме стимулюванню розвитку високотехнологічних виробництв, збільшенню завантаженості виробничих потужностей та підвищенню інноваційної активності в промисловості, може виступати інфраструктурний проєкт з розбудови мережі міжнародних транспортних коридорів, що вимагає подолання диспропорцій в розвитку транспортної системи України, поліпшення стану її матеріально-технічної бази та впровадження сучасних технологій. Все це потребує застосування якісно нових технологій виробництва вузлів та агрегатів, більш сучасного обладнання та матеріалів, а відповідно й створює передумови для розширення внутрішнього ринку споживання власної промислової продукції, одночасно забезпечуючи:

- збільшення обсягів виробництва промислової продукції та підвищення рівня завантаженості виробничих потужностей вітчизняних підприємств;
- кардинальну модернізацію матеріально-технічної бази та підвищення технологічного рівня промислових виробництв;
- підвищення конкурентоспроможності промислової продукції та розширення масштабів ринку її збуту;
- покращення рівня платоспроможності та ліквідності українських підприємств;
- створення умов для підвищення інноваційної активності в промисловості та налагодження ефективного механізму взаємодії науки й виробництва;
- зростання кількості робочих місць та покращення соціального клімату в галузі.

Окрім того, проєкти будівництва інфраструктурних об'єктів мають макроекономічний ефект, оскільки забезпечують стратегічну перевагу держави в довгостроковій перспективі, дозволяючи розвивати високоефективні, експортно-орієнтовані галузі промисловості, підвищувати якість життя населення, забезпечувати вирішення соціальних завдань [15].

**Висновок.** Таким чином, розуміючи логіку сучасного світового економічного розвитку, стратегія й тактика утвердження України як економічно сильної незалежної держави повинна бути побудована на усесторонній підтримці та випереджаючому розвитку наявного промислового потенціалу

українських підприємств, для яких втрата конкурентоспроможності та ринків збуту власної продукції стали найактуальнішими проблемами сьогодення.

Саме тому, основою для відродження виробничого потенціалу української промисловості має стати створення міжгалузевих інтегрованих структур, які б сприяли формуванню замкнених технологічних ланцюгів та виступали свого роду осередком накопичення науково-інтелектуального потенціалу. Формування такого роду структур в Україні забезпечить не тільки збільшення виробництва високотехнологічної інноваційної продукції, підвищення конкурентоспроможності та покращення техніко-технологічної бази промислових підприємств, а й стане головним ключем активізації процесів економічного зростання в країні.

### СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бубенко П.Т. Інституційна динаміка просторової організації економічного розвитку: монографія. / П.Т. Бубенко. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 295 с.
2. Дубницький В. І. Ринкова трансформація промислового комплексу регіону: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук: спец. 08.00.05 «Економіка та управління народним господарством» / В. І. Дубницький; НАН України. Ін-т пробл. ринку та екон.-екол. дослідж. – Одеса, 2008. – 36 с.
3. Жалило Я. А. Структурные трансформации промышленности Украины в период финансово-экономического кризиса / Я. А. Жалило, Д. С. Покрышка // Вісн. Інст-ту екон. і прогн.-ня. – 2010. – С. 29-33.
4. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / за ред. В.М. Геєця. – К.: Ін-т екон. прогнозув.; Фенікс, 2003. – 1008 с.
5. Паршина О. А. Управління конкурентоспроможністю машинобудівної продукції: монографія / О. А. Паршина. – Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2008. – 280 с.
6. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку: монографія / [Кіндзерский Ю. В., Микитенко В. В., Якубовский М. М. та ін.]; за ред. Ю. В. Кіндзерского; НАН України; Ін-т економ. та прогнозування. – К., 2009. – 928 с.
7. Міжнародна мікроекономіка: навч. посіб. Видання 3-тє перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
8. Гвилия Н.А. Корпоративная логистика: Учебн. пособ. / Н.А. Гвилия, А.А. Ефремов. – СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2009. – 119 с.
9. Мікаелян С.Г. Позиції ТНК на світовому ринку високотехнологічної продукції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2690](http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2690). – Назва з екрану.
10. Каленська Т.В. Транскордонні стратегічні альянси ТНК у високотехнологічних галузях: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / Т.В. Каленська; Київський нац. унів.-т. ім. Т.Г. Шевченка. – Київ, 2008. – 19 с.
11. Корпоративная логистика. 300 ответов на вопросы профессионалов / под общ. и науч. ред. В.И. Сергеева. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 976 с.
12. Харьковские промышленные гиганты утратили былую силу [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.segodnya.ua/print/regions/kharkov/kharkovskie-promyshlennye-hihanty-utratali-bylyuju-cilu.html>. – Загл. с экрана.
13. Офіційний сайт державного комітету статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [ukrstat.gov.ua](http://ukrstat.gov.ua). – Назва з екрану.
14. Вернер Н. Станки и останки [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.expert.ua/articles/16/0/4785/>. – Загл. с экрана.
15. Максимов В. В. Государственно-частное партнерство в транспортной инфраструктуре: критерии оценки концессионных конкурсов / В. В. Максимов. — М.: Альпина Паблишерз, 2010. — 178 с.

*Експерт редакційної колегії д.е.н., доцент УкрДАЗТ Якименко Н.В.*